

Hanno Pevkur
Justiitsministeerium
info@just.ee

14. jaanuar 2013

Eesti LGBT Ühingu ettepanekud Karistusseadustiku muutmise seaduse eelnõule vastavalt 18. detsembri 2012 sõnastusega eelnõule ja 21. detsembri 2012 ümarlauale Justiitsministeeriumis

Täname võimaluse eest kommenteerida ja esitada ettepanekuid seoses Karistusseadustiku vaenu õhutamise sätete muutmise seaduse eelnõuga.

Tunnustame Justiitsministeeriumi seaduse muutmise algatuse eest, sest viimaste aastate praktika on näidanud praeguse sõnastuse puudusi – §151 on kohaldatud minimaalselt ja lg 2 alusel on menetletud vaid üht juhtumit ajavahemikus 2004-2008. Seetõttu ongi äärmiselt oluline, et parandatud muudatus kaitseks inimesi vaenu õhutamise eest, võtaks vastutusele need, kes vaenu õhutavad, ja tõepoolest looks olukorra, kus inimestel on loota politsei ja kohtu abile. Mõistagi on seadusemuudatuse järel vaja täiendkoolitusi nii politseiametnikele kui kohtunikele.

Eesti LGBT Ühingu seisukoht on järgmine:

1. Eelnõu §1 punkt 3

Toetame KarS §58 punkt 12 täiendamist 18.12.2012 eelnõus pakutud sõnastuses.

2. Eelnõu §1 punkt 8

18.12.2012 väljapakutud sõnastus ja 21.12.2012 toimunud ümarlaud muudab meid murelikuks:

- 1) jäi arusaamatuks, mil moel hakatakse defineerima „avalikku tegevust“ (kas nt avalik ajaveeb läheb avaliku tegevuse alla?). Toetame sõnastust, kus „avalik“ on maha võetud, vastasel juhul on tegevuse määratlus väga kitsas ja ei kata paljusid võimalikke tegevusi, millega täna vaenu õhutatakse.
- 2) me pole nõus sellega, et avalik tegevus on defineeritud vaid läbi avaliku korra rikkumise või ähvardava viisi ning puudub EL raamotsuses nr 2008/913/JSK välja toodud viide solvavale või kuritahtlikule viisile. 18.12.2012 eelnõu sõnastuse juures on kommentaar, et praegusel juhul katab paragrahv huligaansuse ja konkreetse ähvarduse, kuid sellisel juhul ei paku seadus kaitset olukordades, kus õhutatakse vaenu ilma huligaanitsemita ja konkreetset kedagi ähvardamata, kuid siiski vaenu õhutades. Praegune sõnastus ei aitaks tegelda ühiskonnas levivate vaenu õhutavate sõnumitega, olgu selleks siis avalikud Facebooki leheküljed, internetikommentaarium või väärinfot ja paanikat tekitavad otsepostituskampaaniad. Niivõrd kitsas tegevus

jätkab praegu kehtivate sätete probleemi, mille puhul seadus pakub kaitset vaid väga kitsalt määratletud olukordades.

- 3) Me ei toeta eelnõu versiooni, kust on välja jäetud diskrimineerimisele õhutamine. Me ei ole nõus seisukohaga, et see tegevus on kaetud KarS §-ga 152, mis katab küll konkreetse isiku kihutamise diskrimineerimisele, kuid ei kata üldsuse õhutamist diskrimineerimisele. Põhiseaduse §12 ütleb, et „Rahvusliku, rassilise, usulise või poliitilise vihkamise, vägivalda ja diskrimineerimise õhutamine on seadusega keelatud ja karistatav“. Kui KarS jätab diskrimineerimisele õhutamise välja, siis tekib küsimus, kas seadus läheb vastuollu Põhiseadusega. Samuti on oluline välja tuua, et §151 puhul on tegemist kuriteoga ja §152 puhul väärteoga, seega annavad need kaks paragrahvi diskrimineerimise õhutamisele erineva tähenduse, aga ka erineva raskusastme ja karistuse. Seetõttu peaks ka §152 sisaldama diskrimineerimisele õhutamist.
- 4) Toetame 18.12.2012 eelnõu sõnastust, kus on öeldud „keda määratletakse kodakondsuse [...]“, sest seadus peab kaitsma ka neid inimesi, kelle vastu võidakse vaenu õhutada või keda võidakse diskrimineerida seetõttu, et neid peetakse teatud gruppi kuuluvaks. Ei tohiks olla oluline, kas inimene tegelikult ka sellesse gruppi kuulub.

3. Eelnõu §1 punkt 12

Toetame §151¹ jätmist eraldi punktiks. Ei toeta selle ja §151 ühendamist, sest see muudab paragrahvi raskesti jälgitavaks. Samuti ei toeta diskrimineerimise ohu põhjustamise väljajätmist.

4. Eelnõu §1 punkt 13

Toetame väärteo säilitamist ja kuriteo rakendamist raskendavate asjaolude ilmnemisel. Ei toeta vaid kuriteokoosseisu väljapakkumist, sest sellisel juhul oleks seadus rakendatav vaid väga piiratud kujul. Tekib ka küsimus, mida on mõeldud „avaliku rahu rikkumise“ all.

5. Me ei toeta 21.12.2012 ümarlaual Eesti Kirikute Nõukogu esitatud ettepanekut erandi tegemiseks usuorganisatsioonidele seoses nende usudoktriinidest tulenevate õpetuste levitamisega. Leiame, et inimesi tuleb kaitsta vaenu õhutamise ja diskrimineerimise eest ka siis, kui need tulenevad kultuurilistest või usulistest traditsioonidest.

Täname võimaluse eest oma seisukoht esitada. Loodame, et Justiitsministeerium kaalub Eesti LGBT Ühingu seisukohta ja jõuab eelnõu sõnastuses lahenduseni, mis kaitseb võimalikult tõhusalt kõiki Eesti inimesi vaenu õhutamise eest.

Lugupidamisega

Helen Talalaev
President
Eesti LGBT Ühing